

SPOMENIK PRIRODE: STARO STABLO LIPE U NOVIGRADU PODRAVSKOM

Odlukom Županijske skupštine Koprivničko-križevačke županije („Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije“ broj [3/02.](#)) zbog izuzetne estetske i povijesne vrijednosti višestoljetno stablo je lipe (*Tilia L.*), koje se nalazi u parku „Pod lipama“ u Novigradu Podravskom, 2002. godine zaštićeno na temelju Zakona o zaštiti prirode u kategoriji spomenika prirode.

Unatoč velikoj starosti sa svojih 325 ova zaštićeno stablo lipe je vrlo vitalno.

Prema morfološkim karakteristikama može se utvrditi da se radi o malolisnoj kasnoj lipi (*Tilia Cordate Mill.*

)

Visoka je oko 25 metara, srednji prsni promjer debla joj iznosi $d(1,3)=180$ cm. Krošnja joj je široka, gusto razgranjena sa više krupnih grana.

Kora debla je ispucana u širokim uzdužnim pukotinama, ne ljušti se i ne otpada.

Listovi imaju dugu peteljku. Oblikovani su tako da su koso srcoliko-okruglasti, zašiljeni pri osnovi cijelog oboda. Lice im je golo, tamnozeleno boje, a naličje svjetlozeleno boje s čupercima sivosmeđih dlačica u uglovima žila.

Žile su na licu lista raspoređene tako da se od srednje lisne žile odvaja po jedna bočna koja seže do polovine dužine lista. Od tih žila odvajaju se paralelne žile koje su usmjerene samo na vanjsku stranu lista, dok ih na unutrašnjoj strani lista nema.

U doba cvatnje, a to je potkraj lipnja ova lipa je vrlo bogata cvjetovima. Cvjetovi su pravilni. Ima ih 5-10 u jednom cvatu. Zbog mnoštva nektarija i ugodnog opojnog mirisa privlače mnoštvo kukaca, a naročito pčela.

Plodovi ove lipe zreli su u rujnu. Crveno-smeđe su boje. Ovalnog oblika i pomalo dlakavi, lako lomljivi tako da se već pod prstima drobe.

Što se tiče zdravstvenog stanja bez obzira na starost ova lipa nema suhih grana u krošnji, što uvelike pridonosi njenom pravilnom dojmljivom izgledu i ljepoti.

Uz to stablo vezano je niz povijesnih događaja iz kulturnog, političkog i športskog života Novigrada Podravskog.

Ispod krošnje ove lipe u prošlosti su održavani razni značajni politički skupovi, zabave, folklorne i kazališne predstave na otvorenom.

Pored zaštićenog stabla lipe u parku se nalaze i druga raznovrsna i puno mlađa stabla, no i oni najstariji mještani sjećaju se iz svoje prošlosti upravo samo ovog stabla lipe.

Prema usmenoj predaji kao i podacima navedenim u knjizi poznatog povjesničara profesora Blaža Mađera „Časti i u dobru zavičaju“ ovo stablo je zasađeno zajedno s još nekoliko lipa (koje danas više ne postoje) 1676. godine. Zasadio ga je Fran Pevalek poznat za Novigrad Podravski

kao povijesno značajna osoba, kreator društvenog i političkog života tog mjesta. On je u drugoj polovici 19. stoljeća bio općinski načelnik, zastupnik u Hrvatskom saboru, osnivač knjižnice, utemeljitelj vatrogasnog društva.... . Sadnja se vršila prema nalogu kapetana kumpanije novigradske Alfreda baruna Scholtena, koji je veliku pažnju posvećivao upravo sadnji drveća. Stoga je bilo kakvo oštećivanje tih nasada najstrože kažnjavao globom i batinama. Kazne batinanja ili kako se to u Novigradu Podravskom popularno zvalo „šibanje“ za razne prekršaje ondašnja vlast provodila je u parku „Pod lipama“ upravo pod ovom zaštićenom lipom.

Pored te svoje dugovječnosti i povijesne simbolike ova lipa ima i izuzetnu estetsku vrijednost. Ona predstavlja najstarije stablo ne samo u mjesnom parku Novigrada Podravskog nego i mnogo šire.

Time se upotpunila prirodna, kulturna, povijesna i estetska vrijednost ne samo Novigrada Podravskog već i cijele Koprivničko-križevačke županije, a ovo staro stablo lipe sačuvalo za buduće naraštaje.

Za zaštićeno područje propisane su Mjere zaštite za Spomenik prirode: Staro stablo lipe (Tilia L.) koje se nalazi u parku „Pod lipama“ u Novigradu Podravskom („Službeni glasnik Koprivničko-križevačke županije“ broj [6/02.](#))